

Brussel, 14 januari 2021

Advies 2021/01

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Tijdelijke crisismaatregelen overbruggingsrecht : enkele wijzigingen

Inhoudsopgave

Samengevat.....	1
1 Tijdelijke uitbreiding van het overbruggingsrecht	2
1.1 Historiek	2
1.2 Het hervormde systeem.....	2
1.2.1 Opzet	2
1.2.2 Inwerkingtreding	3
1.2.3 Cumulatie met een vervangingsinkomen	4
2 Het voorstel	4
3 Begrotingsramingen	5
4 Het advies van het Comité	5

Samengevat

Het ABC brengt een positief advies uit over het wetsontwerp dat :

- de toekenning van het dubbel uitkeringsbedrag in het kader van de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht verlengt voor de maand februari 2021;
- de inwerkingtreding uitstelt van pijler 1 van het nieuwe systeem van crisisoverbruggingsrecht en dit tot 1 maart 2021;
- wijzigingen voorziet inzake cumulatie en de invulling van de notie 'gezinslast'.

Het Comité waardeert dat men met dit initiatief opnieuw tracht om op een adequate manier in te spelen op de evolutie van de pandemie en de problematische socio-economische situatie die hier voor vele zelfstandigen uit voort vloeit. De steun die via de tijdelijke uitbreiding van het overbruggingsrecht geboden wordt, blijft volgens het Comité essentieel om de getroffen

zelfstandigen door deze moeilijke periode te helpen. Het Comité herinnert evenwel ook aan zijn eerder ge-uite bezorgdheden over de noodzaak tot verplichte volledige onderbreking van de activiteit om in aanmerking te komen voor het dubbele bedrag van het crisioverbruggingsrecht.

1 Tijdelijke uitbreiding van het overbruggingsrecht

1.1 Historiek

In het kader van de coronacrisis kent de derde pijler van het 'klassieke' overbruggingsrecht, die bestemd is voor gevallen van overmacht, een tijdelijke uitbreiding van het toepassingsgebied.

Een eerste uitbreiding van de derde pijler gebeurde in maart 2020, met de invoering van de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht¹. Een tweede uitbreiding kwam er in juni 2020 met de introductie van de tijdelijke maatregel overbruggingsrecht ter ondersteuning van de heropstart². Beide maatregelen waren aanvankelijk voorzien voor een beperkte periode maar werden meerdere malen verlengd^{3,4}.

Eind 2020 werd beslist om opnieuw over te gaan tot een verlenging van de crisissteun via de tijdelijke uitbreiding van het overbruggingsrecht en dit tot en met 31 maart 2021. Terzelfdertijd werd beslist om het systeem bij te sturen vanaf begin 2021⁵.

1.2 Het hervormde systeem

1.2.1 Opzet

De wet van 22 december 2020⁶ voorziet vanaf 1 januari 2021 een systeem van crisioverbruggingsrecht dat berust op 3 pijlers:

1. Pijler 1 'gedwongen onderbreking'

---

¹ Wet van 23 maart 2020 tot wijziging van de wet van 22 december 2016 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen en tot invoering van tijdelijke maatregelen in het kader van COVID-19 ten gunste van zelfstandigen.

² Koninklijk besluit nr. 41 van 26 juni 2020 tot wijziging van wet van 23 maart 2020 tot wijziging van de wet van 22 december 2016 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen en tot invoering van tijdelijke maatregelen in het kader van COVID-19 ten gunste van zelfstandigen.

³ In het geval van de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht ging dit weliswaar gepaard met enkele wijzigingen aan het toepassingsgebied.

⁴ Zie ook adviezen 2020/03 'Verlenging van de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht' en 2020/04 'Verlenging van de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht: juni', 2020/06 'Tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht en overbruggingsrecht relance', 2020/14 'Verlenging van de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht en het overbruggingsrecht ter ondersteuning van de heropstart', 2020/19 'Aanpassing van de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht' en 2020/23 'Aanpassing van de tijdelijke uitbreiding van het overbruggingsrecht in het kader van de coronacrisis'.

⁵ Wet van 22 december 2020 tot instelling van verschillende maatregelen ten gunste van zelfstandigen in de context van de COVID-19-crisis

⁶ Zie voetnoot 5

Deze eerste pijler is bestemd voor de zelfstandigen die hun zelfstandige activiteit volledig moeten onderbreken⁷ als gevolg van de gezondheidsmaatregelen genomen door de overheid⁸. Het bedrag van de financiële uitkering hangt af van de duur van de verplichte onderbreking. Het volledige bedrag wordt toegekend bij een gedwongen onderbreking van ten minste 15 opeenvolgende kalenderdagen gedurende de kalendermaand, terwijl de helft van het bedrag wordt toegekend bij een kortere onderbreking.

2. Pijler 2 'omzetsdaling'

Deze tweede pijler is bestemd voor de zelfstandigen die worden geconfronteerd met een aanzienlijk omzetverlies. Om op grond van deze pijler het crisisonderbruggingsrecht te kunnen genieten, moet men aan drie voorwaarden voldoen:

- Een omzetsdaling aantonen van 40 % in de kalendermaand voorafgaand aan de kalendermaand waarvoor de financiële uitkering wordt aangevraagd, in vergelijking met diezelfde kalendermaand van het referentiejaar 2019
- Effectief zijn wettelijk verschuldigde voorlopige bijdragen betaald hebben gedurende minstens vier van de zestien kwartalen voorafgaand aan het kwartaal dat volgt op het kwartaal van de kalendermaand waarop de aanvraag betrekking heeft⁹.
- Niet reeds het crisisonderbruggingsrecht genieten op grond van de eerste pijler.

3. Pijler 3 'korte onderbreking als gevolg van quarantaine/het zorgen voor een kind'

Deze derde pijler is bedoeld voor situaties van quarantaine of waarin men moet zorgen voor een kind onder de 18 jaar dat in quarantaine is geplaatst en/of waarvan de school (klassen) of crèche tijdens de schoolperiode is gesloten. Het moet gaan om een volledige onderbreking van ten minste 7 dagen, die wordt aangetoond op grond van een medisch getuigschrift of van een attest van de school, van het kinderdagverblijf of van het opvangcentrum. Het bedrag van de uitkering varieert pro rata, afhankelijk van de duur van de onderbreking.

1.2.2 Inwerkingtreding

Pijlers 2 en 3 van het hervormde systeem zijn reeds in werking getreden op 1 januari 2021.

De wet van 22 december 2020 voorziet een inwerkingtreding van pijler 1 op 1 februari 2021. Tot dan zal de bestaande tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht van toepassing blijven¹⁰, met name voor:

- zelfstandigen die rechtstreeks worden getroffen door de sluitingsmaatregelen van de overheid¹¹ en daarom hun zelfstandige activiteit moeten onderbreken¹²;

---

⁷ De voortzetting van de activiteit in de vorm van take-away of van click&collect is evenmin toegelaten.

⁸ Ongeacht of het gaat om federale, gewestelijke, provinciale of gemeentelijke overheden.

⁹ Een uitzondering wordt voorzien voor "startende" zelfstandigen die slechts twaalf kwartalen of minder zijn onderworpen aan het sociaal statuut. Voor hen volstaat het dat zij hun wettelijk verschuldigde voorlopige bijdragen daadwerkelijk hebben betaald gedurende ten minste twee kwartalen.

¹⁰ Artikel 4quater van de wet van 23 maart 2020

¹¹ Cf. toepasselijke ministeriële besluiten.

¹² take-away, click&collect en nachtwinkels blijven mogelijk

- zelfstandigen die voor hun activiteit afhankelijk zijn van deze zelfstandigen, maar enkel op voorwaarde dat zij hun activiteiten voor de duur van gedwongen onderbreking volledig onderbreken.

Deze zelfstandigen hebben recht op de dubbele uitkering^{13,14}.

1.2.3 Cumulatie met een vervangingsinkomen

De wet van 22 december 2020 voert in het crisisoverbruggingsrecht een cumulplafond in. Vanaf 1 januari 2021 moet de som van de financiële uitkering die in het kader van het crisisoverbruggingsrecht wordt toegekend (pijlers 1, 2 en 3) en het andere vervangingsinkomen, beperkt worden tot het maandbedrag van de financiële uitkering in het kader van het crisisoverbruggingsrecht. Bij overschrijding wordt het bedrag van de uitkering crisisoverbruggingsrecht verminderd ten belope van de overschrijding¹⁵.

2 Het voorstel

De strenge lockdownmaatregelen die in november 2020 werden genomen om een 3e golf in te dammen, werden voor minstens de maand februari verlengd. In respons hierop voorziet het wetsontwerp dat voor advies aan het Comité wordt voorgelegd de verlenging van de huidige ondersteuning van de sectoren die nog steeds geheel of gedeeltelijk moeten sluiten. Dit betekent concreet dat :

- de regeling van de dubbele overbruggingsuitkering ook tijdens de maand februari 2021 van toepassing blijft voor i) zelfstandigen die behoren tot sectoren die rechtstreeks geïmponeerd zijn door de sluitingsmaatregelen van de overheid en hun activiteit gedwongen volledig onderbreken¹⁶ en ii) zelfstandigen die voor hun activiteit van dergelijke sector afhankelijk zijn en hun activiteit volledig onderbreken;
- de inwerkingtreding van de nieuwe 1e pijler wordt uitgesteld tot ten vroegste 1 maart 2021.

Het wetsontwerp machtigt tevens de koning om de inwerkingtreding van deze eerste pijler uit te stellen indien dit in de toekomst nodig zou blijken naar aanleiding van gezondheidsmaatregelen die worden behouden of genomen¹⁷.

---

¹³ Wet van 24 november 2020 met het oog op steunmaatregelen in het kader van de COVID-19-pandemie. Zie ook ABC-advies 2020/19 'Aanpassing van de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht' van 26 oktober 2020

¹⁴ In januari 2021 vallen de afhankelijke zelfstandigen bij gedeeltelijke voortzetting van de activiteit, in tegenstelling tot de voorgaande maanden, niet meer terug op het crisisoverbruggingsrecht 'enkele uitkering', maar kunnen zij bij onderbreking beroep doen op de nieuwe 2e pijler 'omzetsdaling', als zij aan de voorwaarden van deze pijler voldoen.

¹⁵ Voor het dubbel overbruggingsrecht in januari 2021 (op grond van art. 4quater van de wet van 23 maart 2020) geldt wel nog de oude cumulregeling van in 2020, op basis van artikel 28, § 2 van het KB van 1971.

¹⁶ de uitzonderingen voor take-away, nachtwinkels en click and collect blijven gelden

¹⁷ en die dus een verdere verlenging van de dubbele uitkering in het kader van de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht zouden kunnen rechtvaardigen

Daarnaast voorziet het wetsontwerp in twee meer technische wijzigingen.

Eenzijds zou, zonder wetswijziging, de onbeperkte cumulatie van de (dubbele) uitkering crisisoverbruggingsrecht met een ander vervangingsinkomen, zoals een arbeidsongeschiktheidsuitkering, mogelijk zijn vanaf 1 februari 2021. Het wetsontwerp voert een bepaling in waardoor deze onbeperkte cumulatie kan worden voorkomen.¹⁸

Anderzijds voorziet het wetsontwerp erin dat er voortaan rekening moet gehouden worden met het begrip "persoon ten laste" in het kader van de geneeskundige verzorging¹⁹, om te bepalen of de zelfstandige recht heeft op het bedrag met of zonder gezinslast. Tot dusver ging men uit van het begrip "gezinslast" in het kader van de uitkeringsverzekering. In de praktijk kan het onderzoek naar het al dan niet hebben van gezinslast in het kader van de uitkeringsverzekering echter pas gebeuren wanneer de zelfstandige arbeidsongeschikt wordt. Dit maakte de toetsing onmogelijk. Er wordt voorzien in een machtiging aan de Koning om de bijkomende voorwaarden vast te stellen waaronder het bedrag kan worden toegekend aan meerdere begunstigen binnen één en hetzelfde gezin²⁰.

3 Begrotingsramingen

Het actuaariaat van de cel Expert IZ van de FOD Sociale zekerheid heeft met betrekking tot de kosten van de verdubbeling van het bedrag van de uitkering van het crisisoverbruggingsrecht in de maand februari 2021 een begrotingsraming uitgevoerd. Op grond van het aantal zelfstandigen dat reeds in december 2020 de dubbele uitkering heeft genoten en de extrapolatie hiervan, raamt het actuaariaat deze kosten op 289.884.000 EUR.

4 Het advies van het Comité

Het ABC neemt met grote tevredenheid kennis van het wetsontwerp dat voor advies aan het Comité wordt voorgelegd. Het waardeert dat men met dit initiatief opnieuw tracht om op een adequate manier in te spelen op de evolutie van de pandemie en de problematische socio-economische situatie die hier voor vele zelfstandigen uit voort vloeit. De steun die via de tijdelijke uitbreiding van het overbruggingsrecht geboden wordt, blijft immers essentieel om de getroffen zelfstandigen door deze moeilijke periode te helpen. Het Comité brengt dan ook een positief advies uit over de voorgelegde maatregelen.

Het Comité wenst terzelfdertijd toch ook te herinneren aan zijn eerder ge-uite bezorgdheden over de noodzaak tot verplichte volledige onderbreking²¹ van de activiteit om in aanmerking te

---

¹⁸ Technisch gezien voorziet het wetsontwerp om een cumulatieplafond in te voeren dat vergelijkbaar is met het plafond dat is ingevoerd voor artikel 4quinquies vanaf 1 januari 2021.

¹⁹ De vraag die zich stelt is te weten of betrokkene een persoon ten laste heeft bij zijn verzekeringsinstelling ("op zijn ziekenboekje").

²⁰ En dit om eventuele misbruiken te voorkomen.

²¹ Ondanks de mogelijkheid tot take away en click&collect in het kader van de dubbele uitkeringen voor januari en februari

komen voor het dubbele bedrag van het crisisoverbruggingsrecht. In het verleden wees het Comité erop dat dit toekenningscriterium

- verhindert dat het systeem vandaag toegankelijk is voor alle zelfstandigen die getroffen worden door aanzienlijk inkomensverlies, ongeacht of voor de sector waarin zij actief zijn een verplichte sluiting geldt of van toepassing is geweest.
- een verderzetting of heropstart van de activiteit kan ontmoedigen.

Voor een meer uitgebreide toelichting bij deze bezorgdheden verwijst het Comité naar zijn advies 2020/19²².

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 14 januari 2021:

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter

---

²² 'Aanpassing van de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht', 26 oktober 2020